

**УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА
СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ**

Валерій Жамардій

**ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ
СТУДЕНТІВ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

Монографія

Львів
Видавництво «Магнолія 2006»
2023

УДК 378.015.31:796.035(075.8)

Ж 26

*Рекомендовано вченою радою
Української медичної стоматологічної академії
(протокол № 8 від 11 березня 2020 р.)*

Рецензенти:

Бойчук Юрій Дмитрович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор з наукової роботи, професор кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

Медведєва Ірина Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри олімпійського і професійного спорту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Хорошуха Михайло Федорович, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Жамардій В. О.

Ж26 Фітнес-технології у фізичному вихованні студентів: теорія та практика: монографія / Жамардій В.О. - Львів:«Магнолія 2006», 2023. - 608 с.

ISBN 978-917-574-198-6

Монографію присвячено актуальній проблемі вдосконалення освітнього процесу з фізичного виховання у закладах вищої педагогічної освіти з метою формування у студентів здоров'язбережувальних компетентностей для забезпечення ефективності їх майбутньої професійної діяльності. Обґрунтовано концепцію і модель методичної системи застосування фітнес-технологій, представлено загальні закономірності її функціонування в освітньому процесі з фізичного виховання студентів.

Монографія адресована викладачам, аспірантам, студентам закладів вищої освіти України, фахівцям сфери фізичної культури та педагогіки.

УДК 378.015.31:796.035(075.8)

ISBN 978-917-574-198-6

© «Магнолія 2006», 2023

© Жамардій В.О., 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП	7
<i>Розділ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ</i>	12
1.1. Культурно-історична ретроспектива становлення та розвитку фітнес-технологій	12
1.2. Теоретико-науковий аналіз базових понять	32
1.3. Класифікаційна характеристика сучасних фітнес-технологій ..	51
1.4. Застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів	60
<i>Висновки до першого розділу</i>	<i>77</i>
<i>Розділ 2. ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ</i>	82
2.1. Наукові підходи до застосування фітнес-технологій	82
2.2. Програмно-нормативне забезпечення системи фізичного виховання	95
2.3. Педагогічні умови застосування фітнес-технологій	109
2.4. Психолого-педагогічні та вікові особливості студентів	132
2.5. Психолого-педагогічні аспекти діяльності викладача фізичного виховання	136
<i>Висновки до другого розділу</i>	<i>158</i>
<i>Розділ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ</i>	161
3.1. Концепція методичної системи застосування фітнес-технологій	161

3.2. Модель методичної системи застосування фітнес-технологій та її структурні компоненти	171
3.3. Конструювання та проєктування змісту фітнес-технологій у фізичному вихованні студентів	192
<i>Висновки до третього розділу</i>	<i>207</i>
Розділ 4. МЕТОДИЧНА СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	209
4.1. Технологія формування цільового блоку методичної системи в процесі фізичного виховання студентів	209
4.2. Обґрунтування та структурування змістово-організаційного блоку методичної системи застосування фітнес-технологій	225
4.3. Реалізація і впровадження технологічного блоку методичної системи застосування фітнес-технологій	237
4.4. Аналіз та оцінювання показників контрольної-діагностичного блоку методичної системи застосування фітнес-технологій ...	255
<i>Висновки до четвертого розділу</i>	<i>263</i>
Розділ 5. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ	266
5.1. Критерії та рівні застосування фітнес-технологій у фізкультурно-оздоровчій діяльності студентів	266
5.2. Аналіз ефективності методичної системи застосування фітнес-технологій	279
<i>Висновки до п'ятого розділу</i>	<i>341</i>
ВИСНОВКИ	343
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	349
ДОДАТКИ	421

ВСТУП

В умовах сучасних суспільно-економічних і політичних трансформацій, входження України в європейський простір вищої освіти нагальним є розв'язання проблеми підвищення якості навчальних занять із фізичного виховання у закладах вищої педагогічної освіти. Особливого значення набули фітнес-технології, як один із найоптимальніших засобів формування культури рухів, оздоровлення, корекції фігури, нормалізації діяльності всіх органів і систем організму для застосування під час навчальних і фізкультурно-оздоровчих занять із фізичного виховання. Посилює актуальність досліджуваної проблеми залучення студентської молоді до регулярних занять руховою активністю, психологічного розвантаження, компенсування позитивних емоцій, оптимізації спілкування з оточуючими й організації змістовного дозвілля.

Проблема застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів неодноразово привертала увагу науковців. Зокрема, в дослідженнях зарубіжних науковців фітнес-технології вивчалися в методологічному й організаційному аспектах. Учені одностайні відносно того, що фітнес-технології підвищують якість проведення навчальних занять із фізичного виховання у закладах вищої освіти, задовольняють потреби студентів у зміцненні здоров'я, сприяють виробленню позитивного й активного ставлення до здорового способу життя, формуванню рухових умінь і навичок. Фітнес-технології досліджували в контексті вивчення їхньої ефективності, тобто покращання рівня фізичного, психічного та соціального здоров'я студентів. Учені досліджують фітнес-технології через структурні компоненти особистості: планування життєвої кар'єри, стан здоров'я, фізична підготовленість, раціональне харчування, психоемоційна регуляція, особиста гігієна, сексуальна активність, профілактика захворювань, у тому числі боротьба зі стресами та шкідливими звичками й інші чинники здорового способу життя.

Дослідники вивчають різні аспекти застосування фітнес-технологій у закладах вищої освіти, використання інноваційних засобів і форм організації занять, формування рекреаційної культури студентів, підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації та фітнесу, здійснення контролю фізичної підготовленості, фізичного здоров'я студентів. Науковці розглядають фітнес-технології як важливий чинник особистісного розвитку, оздоровлення студентської молоді шляхом раціонального використання рухової активності у поєднанні з іншими чинниками здорового способу життя. Провідна роль фітнес-технологій полягає у вирішенні розвиваючих, оздоровчих, рекреаційних, лікувальних, профілактичних, відновлювальних, тренувальних і спортивних завдань із використанням різноманітних видів рухової активності. Фітнес-технології є новим соціальним явищем, що полягає у регулярному використанні студентами доступних видів організованої оздоровчо-рекреаційної рухової активності та помірного обсягу навантаження під час занять із фізичного виховання або самостійно з метою відновлення фізичної та розумової працездатності, збереження здоров'я і покращання якості життя. Узагальнення різних наукових поглядів і визнаних у сучасній науці класифікацій фітнес-технологій, результатів досліджень розвитку фітнес-технологій і перенесення досвіду організації та методики їхнього застосування, а також наукових праць підтверджують, що застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання дозволить значно покращити його ефективність завдяки чіткому диференціюванню навантажень, великому вибору методів і засобів проведення занять. Це надасть можливість викладачам фізичного виховання оптимізувати фізичний розвиток студентів, використовувати розглянуті фітнес-технології з оздоровчою метою. Результати аналізу наукових праць із проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів дозволили встановити, що на сьогодні детально розглянуто окремі аспекти впровадження технологій оздоровчого фітнесу. Однак, за всієї різновекторності проблематики, комплексного дослідження

проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів у закладах вищої педагогічної освіти вітчизняними дослідниками здійснено ще не було. Розв'язання проблеми підвищення ефективності освітнього процесу з фізичного виховання студентів у закладах вищої педагогічної освіти відбувається через пошук найбільш ефективних підходів і використання новітніх технологій навчання. Назріла необхідність виявлення тенденцій, закономірностей і психолого-педагогічних чинників застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів. На особливу увагу заслуговує питання проєктування та впровадження методичної системи застосування фітнес-технологій в освітній процес із фізичного виховання студентів закладів вищої педагогічної освіти. Аналіз нормативних документів, наукових джерел, сучасного стану розвитку фітнес-технологій свідчить, що теоретико-методичні засади застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів закладів вищої педагогічної освіти ще не були предметом цілісного наукового дослідження. Крім того, доцільність дослідження обраної проблеми посилюється необхідністю розв'язання *суперечностей* між:

- зростаючими вимогами суспільства до фізичного самовдосконалення студентів і сучасним рівнем застосування фітнес-технологій у закладах вищої педагогічної освіти;

- теоретичним потенціалом сучасного знання щодо розвитку фітнес-технологій і недостатньою розробленими концептуальними і методико-організаційними питаннями його реалізації у закладах вищої педагогічної освіти;

- можливостями впливу фізичного виховання на становлення особистості та недостатнім рівнем досліджуваної проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів;

- потребою оволодіння студентами сучасними фітнес-технологіями та науковою невизначеністю шляхів розв'язання цієї проблеми в умовах обмеженості часу, відведеного на фізичне виховання у закладах вищої педагогічної освіти.

Необхідність розв'язання виявлених суперечностей, актуальність, соціально-педагогічне значення, недостатній рівень теоретичної та практичної розробленості проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів зумовили вибір теми дослідження та визначили його мету і завдання.

Автором уперше: здійснено цілісний теоретичний аналіз проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів та обґрунтовано концептуальні основи цього процесу; розкрито сутність, визначено закономірності та психолого-педагогічні чинники застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання; досліджено специфіку та дидактичні основи застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів у закладах вищої педагогічної освіти; науково обґрунтовано концепцію розвитку методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів у закладах вищої педагогічної освіти; розроблено модель методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів у закладах вищої педагогічної освіти; здійснено дослідно-експериментальну перевірку ефективності розробленої методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів закладів вищої педагогічної освіти. Вдосконалено: теоретичні та методичні засади застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів, форми організації та навчально-методичне забезпечення занять із фізичного виховання у закладах вищої педагогічної освіти. Набули подальшого розвитку положення щодо оптимізації освітнього процесу з фізичного виховання, закономірності та психолого-педагогічні чинники цього процесу, зміст, форми та методи організації і проведення навчальних занять із фізичного виховання у закладах вищої педагогічної освіти.

Автор щиро вдячний за допомогу у проведенні досліджень науковому консультанту декану природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, доктору педагогічних наук, професору,

Наукове видання

Жамардій Валерій Олександрович

**ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

Монографія

**Друкується в авторській редакції
Комп'ютерна верстка – В. О. Жамардій**

Підписано до друку 20.03.2020 р.

Формат 70x100/16. Гарнітура «Times New Roman». Папір офс. № 1
Ум. друк. арк. 22,67 Обл.-вид. арк. 22,45
Наклад 300 прим.

ПП «Магнолія 2006»
м. Львів-53, 79053, Україна, вул. В.Великого, 51/50,
тел. +38 (050) 370-19-57 e-mail: picha1938@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.